

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра германської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО
“__12__” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Історія лінгвістичних учень

(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми: Англійська мова і література
та друга іноземна мова

Спеціальність: 035 Філологія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет іноземних мов

Мова навчання: українська

Чернівці 2024-2025 н.рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія лінгвістичних учень» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» за спеціальністю 035 Філологія, галузь знань: 03 Гуманітарні науки, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 8 від «27» травня 2024 року).

Розробники: доктор філологічних наук, професор Кійко Ю.Є.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Єсипенко Н.Г.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету / навчально-наукового інституту

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету /
навчально-наукового інституту

Бж

Беженар І.В.

(підпис)(прізвище та ініціали)

@Кійко Ю.Є., 2024 рік

Мета навчальної дисципліни:

Мета курсу „Історія лінгвістичних учень” – поглиблення й узагальнення фахових знань магістрантів з теорії, методології та історії мовознавства, підвищення рівня лінгвістичної підготовки та формування навичок комплексного лінгвістичного аналізу при виконанні кваліфікаційних робіт.

Результати навчання:

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	15		15		60		іспит
Заочна	1	2	3	90	8				82		іспит

1.1. Загальна інформація

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Лінгвістичні вчення											
Тема 1. Наука про мову. Знакова природа мови	11	2	2			7	12	2				10
Тема 2. Мова і мислення. Мова і мовлення	11	2	2			7	12	2				10
Тема 3. Структура і система мови	12	2	2			8	10					10
Тема 4. Мова і суспільство. Розвиток мови. Діахронія англійської мови та її дослідження	12	2	2			8	11					11
Разом за ЗМ1	46	8	8			30	45	4				41
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Історія лінгвістичних учень											
Тема 5. Історія лінгвістичної думки до XIX ст	11	2	2			7	12	2				10
Тема 6. Лінгвістична думка в XIX ст	11	2	2			7	12	2				10
Тема 7. Лінгвістична думка в кінці XIX ст. на початку XX ст.	12	2	2			8	10					10
Тема 8. Тест	10	1	1			8	11					11
Разом за ЗМ 2	44	7	7			30	45	4				41
Усього годин	90	15	15			60	90	8				82

1.3. Тематика семінарських занять

№	Назва теми	
1	Тема 1. Наука про мову. Знакова природа мови	2
2	Тема 2. Мова і мислення. Мова і мовлення	2
3	Тема 3. Структура і система мови	2
4	Тема 4. Мова і суспільство. Розвиток мови. Діахронія англійської мови та її дослідження	2
5	Тема 5. Історія лінгвістичної думки до XIX ст	2
6	Тема 6. Лінгвістична думка в XIX ст	2
7	Тема 7. Лінгвістична думка в кінці XIX ст. на початку XX ст.	2
8	Тест	1
	Всього	15 год

1.4. Самостійна робота студента

№	Назва теми	Год. д/з
1	Вивчити специфіку мовного знака і своєрідність мови як знакової системи. Питання норми в мові.	2/3
2	Вивчити типологію знаків за Ч. Пірсом і Ч. Моррісом	2/3
3	Вивчити розбіжності мови і мовлення у різних лінгвістичних підходах	2/3
4	Вивчити питання співвідношення понять мова і мислення, психофізичні основи їх зв'язку	2/3
5	Вивчити типи мислення	2/3
6	Вивчити підходи щодо мовного знака в лінгвістиці	2/3
5	Вивчити питання системності в мові, її структуру та відношення	2/3
6	Вивчити терміни фонетичної системи мови	2/3
7	Ознайомитися з фонетичними школами	2/3
8	Вивчити терміни граматичної системи мови	2/3
9	Вивчити різні підходи до класифікації частин мови	2/3
10	Вивчити терміни лексико-семантичної системи мови	2/3
11	Вивчити терміносистеми проміжних рівнів мови	2/3
12	Підготувати виступ до теми мова і суспільство	2/3
13	Вивчити підходи до розвитку мови, причини мовних змін	2/3
14	Вивчити питання зв'язку мови і суспільства,	2/3
15	Підготувати виступ на питання зв'язку мови і культури	2/3
16	Вивчити вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу (індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез)	2/3

17	Ознайомитися з лінгвістичними методами	2/3
18	Ознайомитися з інлійською, китайською та арабською лінгвістичною традиціями	2/3
19	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами в Давній Греції та Римі	2/3
20	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами Середньовіччя	2/3
21	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами В. фон Гумбольдта	2/3
22	Ознайомитися з натуралістичним поглядом у мовознавстві	2/3
23	Ознайомитися з психологічним поглядом у мовознавстві	2/2
24	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами молодогограматиків	2/2
25	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами в США	2/2
26	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами структуралізму та його критикою	2/2
27	Ознайомитися з мовознавством в Україні	2/2
28	Ознайомитися з генеративним напрямом у мовознавстві	2/2
29	Ознайомитися з новітніми напрямками в мовознавстві	2/2
30	Підготувати виступ-презентацію з методології чи історії лінгвістичної думки (тема за вибором)	2/2
	Усього	60/82

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

2. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних задач та ін.

Політика курсу

Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

3. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

4. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання..

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Наука про мову.
2. Знакова природа мови .
3. Мова і мислення.
4. Мова і мовлення
5. Структура і система мови
6. Мова і суспільство.
7. Розвиток мови.
8. Діахронія англійської мови та її дослідження
9. Історія лінгвістичної думки до XIX ст

- 10.Лінгвістична думка в ХІХ ст
- 11.Лінгвістична думка в кінці ХІХ ст. на початку ХХ ст.
- 12.Граматична система мови
- 13.Лексико-семантична система мови
- 14.Фонологічна система мови
- 15.Методи дослідження мови
- 16.Структуралізм
- 17.Генеративізм
- 18.Мовознавство на сучасному етапі
19. Лінгвістичні погляди в Давній Греції та Римі
- 20.Лінгвістичні погляди Середньовіччя
- 21.Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта
- 22.Лінгвістичні погляди в США
- 23.Лінгвістичні погляди в Європі

5.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи; стандартизовані тести; проекти; реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Усна відповідь на семінарі оцінюється у 3 балів.

3 бали	Студент продемонстрував високий рівень володіння теоретичним матеріалом; повністю розкрив зміст питання; логічно структурував свою відповідь і навів відповідні приклади.
2 бали	Студент показав задовільне володіння теоретичним матеріалом; не повністю розкрив зміст питання; не зовсім логічно структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив близько 4-6 мовних помилок.
1 бали	Студент показав незадовільне володіння теоретичним матеріалом; не розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив 6-8 мовних помилок.
0 балів	Студент не відповів на запитання

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Історія лінгвістичних вчень» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є екзамен

7. Рекомендована література

Базова:

Кочерган М.П. Загальне мовознавство. 3-є вид. К.: Академія, 2010.

Історія лінгвістичних учень : тестові завдання для діагностики рівня знань студентів з курсу, для студентів факультету іноземної філології / укл. : Е. Швед , О. Дацьо , О. Яцків Ужгород : УжНУ, 2023. 35 с.

Цимбал Н. А. Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/ упорядник: Н. А. Цимбал. Умань: Візаві, 2019. 106 с

Кійко Ю.Є. Курс «Загальне мовознавство: програма курсу, методичні рекомендації» на платформі Moodle: moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=244

Kiyko Y. Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste. Berlin: Peter Lang, 2020.

Kramsky J. Papers in General Linguistics. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.

Lychuk M. Modern trends in the development of linguistics and philology: collective monograph. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2022. 231 p.

Malmberg B. Readings in Modern Linguistics: An Anthology. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.

Waugh LR, Monville-Burstion M, Joseph JE. The Cambridge History of Linguistics. Cambridge University Press; 2023.

Додаткова література:

Бережнюк В.М. Загальне мовознавство: хрестоматія. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011.

Бондаренко І., Комарницька Т. Актуальні напрями і проблеми сучасної лінгвістики. К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2014.

Вусик Г., Нікішина Т. Загальне мовознавство: [навч.-метод. посіб.]. Бердянськ: Ткачук О.В. [вид.], 2016.

Голянич М.І., Стефурак Р.І., Бабій І.О. [Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія](#) / за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімик, 2011.

Загнітко А. Мовознавство: загальне мовознавство: посібник. Вінниця: Твори, 2019.

Історія українського мовознавства / Оксана Ніка. Київ: Освіта України (Маслаков Р. О.), 2017.

Кійко Ю.Є. Загальне мовознавство: практикум. Чернівці: ЧНУ, 2021.

Кійко Ю.Є. Фрактальне моделювання інформаційної структури медіатекстів. Чернівці: Технодрук, 2018.

Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. К.: Логос, 2010.

Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010.

Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017.

Федорова Л.М. Вступ до мовознавства: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021.

Dabrowska E., Dagmar D. Cognitive Linguistics - Key Topics. Berlin: de Gruyter, 2019.

Kramsky J. Papers in General Linguistics. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.

Kortmann B. English Linguistics: Essentials. Stuttgart: Metzler, 2020.

Linguistics studies. Paradigm shift & modern linguistic thought / O. Ilchenko, N. Kramar, N. Kravchenko. Київ: Видавниче п-во "Едельвейс", 2021.

Research methods in linguistics / O. Ilchenko, N. Kravchenko, N. Kramar. Київ: Видавниче п-во "Едельвейс", 2021.

Philosophy of language and new trends in translation studies and linguistics: collective monogr. / [N. V. Chendey et al.]. Lviv; Toruń: Liha-Pres, 2019.

Kortmann B. English Linguistics: Essentials. Stuttgart: Metzler, 2020.

8. Інформаційні ресурси

1. [Тексти з мовознавства](#)
2. [The Linguist List](#), a global online linguistics community with news and information updated daily
3. [Glottopedia](#), MediaWiki-based encyclopedia of linguistics, under construction